Balkan Müzik ve Sanat Dergisi
Haziran 2026 Cilt 8 Sayı 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388

Araştırma Makalesi/Research Article

NEŞET ERTAŞ'IN GÖRSEL KÜLTÜR, KÜLTÜREL BELLEK VE SÖZLÜ KÜLTÜR PERSPEKTİFİNDEN FİLATELİDEKİ TEMSİLLERİ

REPRESENTATIONS OF NEŞET ERTAŞ IN PHILATELY FROM THE PERSPECTIVE OF VISUAL CULTURE, CULTURAL MEMORY, AND ORAL CULTURE

Serkan AYCİL*

Geliş Tarihi: 18.01.2026 (Received) *Kabul Tarihi: 24.03.2026 (Accepted)*

ÖZ: Çalışmanın amacı, Neşet Ertaş'ın 25 Eylül 2022 tarihinde yayımlanan filatelik materyallerdeki temsillerini görsel kültür, kültürel bellek ve sözlü kültür bağlamında incelemektir. Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen çalışmanın verileri, doküman analizi yöntemi aracılığıyla toplanmış; elde edilen bulgular betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında; iki adet anma pulu, iki adet seri numaralı blok pul, dört adet bedelsiz posta kartı ve bir adet ilk gün zarfı olmak üzere toplam dokuz adet filatelik materyal incelenmiştir. Elde edilen bulgular, söz konusu filatelik materyallerde Neşet Ertaş'ın hem anıtsal bir figür hem de performans odaklı bir halk ozanı olarak temsil edildiğini açıkça ortaya koymaktadır. Tartışma bölümünde; figür-zemin ilişkisi, tipografik unsurlar ve simgesel motifler üzerinden devlet belleği ile halk belleği arasında görsel bir ilişki kurulduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, filatelik materyallerin sözlü kültürün sürekliliğini desteklediği ve kültürel mirasın görsel belleğe aktarılmasında etkili bir araç olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda, gelecek çalışmalarda karşılaştırmalı ve izleyici algısına dayalı filatelik analizlerin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Neşet Ertaş, Filateli, Görsel Kültür, Kültürel Bellek, Sözlü Kültür.

ABSTRACT: The aim of this study is to examine the representations of Neşet Ertaş in philatelic materials published on September 25, 2022, within the context of visual culture, cultural memory, and oral tradition. The study, conducted through a qualitative research methodology, collected data through document analysis and evaluated the findings using descriptive analysis. Within the scope of the research, a total of nine philatelic materials were examined, including two commemorative stamps, two numbered series block stamps, four complimentary

* Serkan AYCİL, Bağımsız Araştırmacı, PTT 1. Bölge Müdürlüğü, Finans ve Muhasebe Müdürlüğü, sserkan.aycil@gmail.com, ORCID 0000-0002-3540-5548

OPEN ACCESS © Copyright 2026 AYCİL

Balkan Journal of Music and Art
June 2026 Volume 8 Issue 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388
postcards, and one first day cover. The findings clearly indicate that Neşet Ertaş is represented in these philatelic materials both as a monumental figure and as a performance-oriented folk poet. In the discussion section, it was determined that a visual relationship between state memory and popular memory is established through figure-ground relations, typographic elements, and symbolic motifs. As a result, it was concluded that philatelic materials support the continuity of oral culture and serve as an effective tool for transmitting cultural heritage to visual memory. Accordingly, it is recommended that future studies conduct comparative analyses and investigate audience perceptions in the context of philatelic representations.

Keywords: Neşet Ertaş; Philately, Visual Culture, Cultural Memory, Oral Culture.

1. GİRİŞ

Bozkırın Tezenesi olarak anılan ve hakkında çok sayıda akademik çalışma yapılan Neşet Ertaş, 1938'de Kırşehir'in Çiçekdağı ilçesinin Kırtıllar köyünde doğmuştur. Müzikle beş altı yaşlarında tanışan Neşet Ertaş "Abdal Ağzı" yorumunda önemli icracılardan olan babası Muharrem Ertaş'ın yanında uzun süre bulunmuş ve bu sırada birçok çalgı aleti çalmıştır.[1] Kendisi için en uygun çalgının saz olduğuna kanaat getiren sanatçı 1950'lerde TRT Ankara Radyosu'nda katıldığı *Yurttan Sesler* programında, solo çalıp okuduğu *Geleli Gülmedim Ben Bu Cihana* adlı bozlaktan sonra ülke genelinde duyulmuştur.[2] Bir dönem Almanya'da yaşayan sanatçı 3 adet taş plak, 33'lük ve 45'lik olmak üzere 78 adet plak, 24 adet CD ve 25 adet kaset çıkarmıştır.[3] Sanatçının 500 civarında türkü kaydı bulunmakla birlikte mevcut kayıtların yaklaşık %85'inin söz ve müziği kendisine aittir. Kendisine 2002'de "devlet sanatçılığı" unvanı verilmek istenmiştir. Neşet Ertaş verilmek istenen unvanı milletin ve halkın sanatçısı olduğu gerekçesiyle kabul etmemiştir. Sonrasında kendisine sırasıyla 2006'da "TBMM Üstün Hizmet Ödülü", 2009'da "Yaşayan İnsan Hazineleri" ödülü (UNESCO tarafından) ve 2011'de İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından "fahri doktora" pâyesi takdim

[1] Orhan Efe Özenç, (Ed.), *Dertli Yoldaş,* 1. Baskı, Kronoloji Yayınları, İstanbul 2023, s. 5-9.
[2] Burak Kurubaş, *Üstadlar Harmanında Bağlamanın İcra Serüveni*, Ed. Mehmet Gönül-Sinan Haşhaş, 1. Baskı, Efe Akademi Yayınları, İstanbul 2021, s. 133.
[3] Salahaddin Bekki-Dicle Demirbaş, "Neşet Ertaş Bibliyografyasına Ek (Eylül 2017-Nisan 2023)", *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, Cilt 11, Sayı 35, 2023, s. 1052.

Balkan Müzik ve Sanat Dergisi
Haziran 2026 Cilt 8 Sayı 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388
edilmiştir.[4] Abdallık geleneğinin son büyük temsilcisi sıfatını taşıyan Neşet Ertaş tedavi gördüğü sırada 25 Eylül 2012'de İzmir'de vefat etmiştir.[5]

Mirzoeff, görsel kültürü imgelerin yalnızca estetik nesneler olarak değil, toplumsal anlamların üretildiği, dolaşıma sokulduğu ve müzakere edildiği kültürel pratikler bütünü olarak tanımlamaktadır.[6] Bu çerçevede görsel imgeler, kültürel değerlerle birlikte ideolojik söylemlerin yeniden üretiminde ve kolektif kimliklerin inşasında belirleyici bir rol üslenmektedir. Kamusal dolaşıma açık nesneler, bireyselliğin ötesinde toplumsal araçlar olarak değerlendirilmektedir. Hall ise temsili, anlamın üretildiği ve düzenlendiği dinamik bir süreç olarak ele almaktadır.[7] Buna göre kültürel figürlerin belirli görsel ve söylemsel kodlar aracılığıyla anlam kazandığı vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda, kültürel aktörlerin görsel temsilleri, onların yalnızca bireysel özelliklerini değil, aynı zamanda temsil ettikleri değerleri ve kimlikleri de görünür kılmaktadır. Böylece sanatçı figürleri, oluşan bu temsil süreci içerisinde bireysel portre olmanın ötesine geçerek kolektif kimliğin simgesel taşıyıcısına dönüşmektedir. Assmann, kültürel belleği toplumların geçmişle kurduğu ilişkiyi simgeler, ritüeller ve anlatılar aracılığıyla sürekli hâle getiren bir yapı olarak tanımlamaktadır.[8] Anma belgeleri işlevi gören görsel materyaller ise bu süreçte süreklilik oluşturarak toplumsal hafızayı canlı tutan nesneler olarak ortaya çıkmaktadır. Nora, bellek mekânları kavramıyla, kolektif hafızanın belirli sembolik alanlar üzerine inşa edildiğini ifade etmektedir.[9] Bu çerçevede kültürel figürlerin görsel temsilleri, fiziksel mekânlardan bağımsız olarak sembolik bellek alanları oluşturmakta ve toplumsal hatırlama pratiklerini güçlendirmektedir. Ong, sözlü kültürü, bilgi ve deneyimin müzik yoluyla aktarıldığı bir yapı olarak nitelendirmektedir.[10] Bu kapsamda halk müziği, sözlü anlatıları yazılı ve görsel bellekle ilişkilendirerek kültürel sürekliliğe katkı sağlamaktadır.

---

[4] Bayram Bilge Tokel, "Ertaş, Neşet (1938-2012) Halk Türküleri Sanatçısı", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 2020, s. 421.
[5] Salahaddin Bekki- Dicle Demirbaş, *a.g.m.,* s. 1051.
[6] Nicholas Mirzoeff, *An Introduction to Visual Culture*, 1st Edition, Routledge, London and New York 1999, s. 3-6.
[7] Stuart Hall, *Representation Cultural Representations and Signifying Practices*, 1st Edition, Sage Publications, London 1997, s. 15-17.
[8] Jan Assmann, *Kültürel Bellek*, Çev. Ayşe Tekin, 1. Baskı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2001, s. 35-51.
[9] Pierre Nora, "Between Memory and History: Les Lieux de Mémoire", *Representations*, Vol 26, 1989, s. 7-9.
[10] Walter J. Ong, *Sözlü ve Yazılı Kültür Sözün Teknolojileşmesi*, Çev. Sema Postacıoğlu Banon, 5. Baskı, Metis Yayınları, İstanbul 2014, s. 50-52.

Balkan Journal of Music and Art
June 2026 Volume 8 Issue 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388

Bu kuramsal çerçeve içerisinde filateli posta pulları başta olmak üzere "ilk gün zarfları", "posta kartları" ve "pul portföyü" gibi filatelik materyaller aracılığıyla, tarihsel figürlerin, sanatsal kimliklerin ve kültürel değerlerin görsel temsilini yansıtan bir alan olarak değerlendirilmektedir.[11] Scott ve Child ise filatelik materyalleri, devletin resmî belleğini yansıtan görsel belgeler olarak nitelemektedir. [12]

Çalışmanın amacı, 25 Eylül 2022 tarihinde "Neşet Ertaş" başlığıyla yayımlanan filatelik materyallerin görsel temsillerini incelemek ve bu temsiller aracılığıyla sanatçının halk müziği geleneği, kültürel kimliği ve toplumsal bellek içerisindeki konumunu analiz etmektir. Filatelik materyaller, posta aracı olmanın ötesinde devletin resmî belleğini yansıtarak kültürel figürleri görsel olarak belgeleyen araçlar olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenle çalışma:

- Kültürel süreklilik ve kolektif belleğin görsel olarak desteklenmesi,
- Sözlü kültür ve halk müziğinin devlet ve toplum tarafından tanınması,
- Görsel kültür ve ikonografi bağlamında sanatçının temsiliyetinin incelenmesi açısından oldukça önemlidir.

Bunun yanı sıra bu çalışma, belirlenen amaçlar doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aramaktadır:

- Neşet Ertaş'ın filatelik materyallerdeki görsel temsilleri hangi ikonografik ve simgesel kodlar aracılığıyla inşa edilmektedir?
- Bu temsillerde figür-zemin ilişkisi, kompozisyon ve tipografi yoluyla halk müziği ve sözlü kültür geleneği nasıl görünür kılınmaktadır?
- Filatelik tasarımlar, devlet belleği ile halk belleği arasındaki ilişkiyi hangi görsel anlatı stratejileri üzerinden kurmaktadır?

Bu sorular aracılığıyla sanatçının bireysel kimliğinin ötesinde, kültürel bir aktör olarak kollektif bellek içerisindeki konumu incelenmiştir.

2. YÖNTEM

Nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde desteklenen bu çalışma doküman incelemesi ve betimsel analiz yöntemleri ile desteklenmiştir. Nitel araştırma, kültürel ve görsel olguların doğal ortamında ve olağan akışı içerisinde

[11] Rodney Harrison, *Heritage*, 1st Edition, Routledge, London and New York 2013, s. 97-102.

[12] David Scott, "Semiotics and Ideology in Mixed Messages: The Postage Stamp", *The Pictured Word,* Brill, Leiden 1997, s. 302. https://doi.org/10.1163/9789004648272_023; Jack Child, *Miniature Messages. The Semiotics and Politics of Latin American Postage Stamps*, 1st Edition, Duke University Press, Durham 2008, s. 5-9.

Balkan Müzik ve Sanat Dergisi
Haziran 2026 Cilt 8 Sayı 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388
anlamlandırılmasını amaçlayan bir yaklaşım sunmaktadır.[13] Betimsel analiz sürecinde, görsel kültür çalışmaları ve temsiliyet kuramları temel alınmıştır. Analiz temaları; temsil ve ikonografi, figür-zemin ilişkisi, kompozisyon, tipografi, doku, renk ve simgesel göstergeler başlıkları altında değerlendirilmiştir. Bu yaklaşım, görsel unsurların yalnızca estetik özelliklerini değil, aynı zamanda kültürel ve ideolojik anlam üretme süreçlerini de ortaya koymayı hedeflemektedir.

2.1. Araştırmanın Verileri

Araştırmanın veri setini, 25.09.2022 tarihinde PTT tarafından "Neşet Ertaş" başlığıyla yayımlanan pullar ve pul portföyü oluşturmaktadır. Bu kapsamda iki adet anma pulu, iki adet seri numaralı anma pulu, dört adet bedelsiz posta kartı ve bir adet ilk gün zarfı inceleme nesnesi olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda materyallerin tamamı araştırmacının arşivinden temin edilmiş, resmî basım bilgileri PTT'nin basılı olarak yayımladığı dokümanlar ve internet ortamında ilgili filatelik yayınlar aracılığıyla doğrulanmıştır.

Tablo 1: "Neşet Ertaş" Başlığıyla Hazırlanan Filatelik Tasarımlar

Kategori	Adet	Baskı Sayısı	İçerik	Estetik Özellikler
Anma Pulu	2	100.000 + Portföy içerisinde 5.000	Neşet Ertaş portresi, saz	Figür-zemin ilişkisiyle Anadolu bozkırı vurgusu
Seri Numaralı Blok Pul	2	Portföy içerisinde 5.000	Neşet Ertaş'ın farklı pozlardan tasviri	Ritmik kompozisyon, motifler ve tipografiler
Bedelsiz Posta Kartı	4	Portföy içerisinde 5.000	Neşet Ertaş'ın portreleri ve sözlü kültüre atıf	Eskitilmiş kâğıt dokusu, doğal yüzey, el yazısı
İlk Gün Zarfı	1	Aynı gün satış + Portföy içerisinde 5.000	Ana görsel ve filatelik damga	Resmî tipografi ile halk söyleyişinin birleşimi; sembolik ve kültürel anlam

[13] Ali Yıldırım-Hasan Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2011, s. 95.

Balkan Journal of Music and Art
June 2026 Volume 8 Issue 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388

Tablo 1, "Neşet Ertaş" başlığıyla yayımlanan filatelik materyallerin türlerini, baskı sayılarını ve estetik özelliklerini göstermektedir. Söz konusu tablo, tasarım çeşitliliğini yansıtırken, materyallerde görsel açıdan öne çıkarılan unsurları da özetlemektedir. Ayrıca, Anadolu kültürü ve halk müziğine yapılan göndermeler bağlamında figür-zemin ilişkisi, doku ve tipografi gibi estetik öğelerin kullanımına da yer verilmektedir.

2.2. Veri Toplama Süreci ve Veri Analizi

Filatelik materyallerin görsel tasarım özellikleri; figür-zemin ilişkisi, kompozisyon, renk, doku, tipografi ve simgesel öğeler açısından incelenmiştir. Elde edilen veriler, önceden belirlenen temalar doğrultusunda betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Analiz sürecinde ise görsel unsurlar ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır. Bu kapsamda, yorumlar somut görsel göstergelere dayandırılarak kültürel bellek, sözlü kültür ve temsiliyet bağlamında değerlendirilmiştir.

Tablo 2: "Neşet Ertaş" Başlığıyla Hazırlanan Filatelik Tasarımlar

Tema	**İncelenen Filatelik Materyal**	**Kapsam**
Temsil ve İkonografi	Filatelik tasarımların tamamı	Neşet Ertaş'ın portre, profil ve müzik icra ederkenki betimlemeleri; yaş, beden dili, yüz ifadesi ve duruş üzerinden sanatçının halk ozanı ve kültürel aktör olarak temsil edilme biçimleri
Figür-Zemin İlişkisi	Anma pulları, seri numaralı blok pullar, bedelsiz posta kartları	Anadolu bozkırı, desen, motif ve soyut peyzajların figürle kurduğu anlamsal ilişki; mekânın fiziksel bir çevreden çok kültürel bellek ve duygusal bağlam olarak kullanımı
Kompozisyon Görsel Hareket	Anma pulları, seri numaralı blok pullar, bedelsiz posta kartları	Figürün konumu, bakış yönü, sazın yerleşimi ve eksen kullanımıyla oluşturulan ritim ve hareket duygusu; anlatı ve performans odaklı temsil anlayışı
Tipografi-Görsel İlişki	Anma pulları, bedelsiz posta kartları, ilk gün zarfı	Resmî tipografi ile el yazısını çağrıştıran ifadelerin karşıtlığı; yazının sözlü kültür, halk söyleyişi ve devlet belleği ile kurduğu anlam ilişkisi

Balkan Müzik ve Sanat Dergisi
Haziran 2026 Cilt 8 Sayı 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388

Doku, Renk ve Malzeme Etkisi	Anma pulları, seri numaralı blok pullar, bedelsiz posta kartları	Toprak ve pastel tonlar ile eskitilmiş kâğıt dokusu ve doğal yüzeyin halk müziği bağlamında Anadolu coğrafyasıyla kurduğu ilişki
Simgesel ve Kültürel Göstergeler	Seri numaralı blok pullar, bedelsiz posta kartları	Hayat ağacı, akrep, suyolu ve eli belinde gibi motiflerin yaşam, süreklilik, arınma anlamları üzerinden kültürel çözümlemesi
Kültürel Bellek ve Anlatı	Filatelik tasarımların tamamı	Filatelik materyallerdeki zamansal süreklilik; Neşet Ertaş'ın yaşamına ait farklı dönemlerin anlatıya dönüştürülmesi

Tablo 2, kapsam ile materyallerin hangi temalar üzerinden incelendiğini özetlemektedir. Bu yaklaşım, her bir temanın Neşet Ertaş'ın yaşamı, sanatçı kişiliği ve kültürel aktör olarak temsiliyeti açısından yorumlanabilmesine olanak sağlamaktadır.

2.3. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Nitel araştırmada öne çıkan inanılırlık, tutarlılık, aktarılabilirlik ve teyit edilebilirlik ölçütleri doğrultusunda araştırmanın geçerlik ve güvenirliği sağlanmıştır. İncelenen filatelik materyallerin tasarım unsurları ve teknik özellikleri, resmî kaynak olarak kabul edilen "Pul Emisyon Tanıtım Kartları" ile karşılaştırılarak doğrulanmış ve böylece bulguların nesnelliği güçlendirilmiştir. Bu yaklaşım, araştırmanın subjektif yorumlardan bağımsız olarak bilimsel niteliğini pekiştirmektedir.

2.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma, 25.09.2022 tarihinde PTT tarafından yayımlanan "Neşet Ertaş" başlıklı filatelik materyallerle sınırlıdır. İnceleme süreci, görsel tasarımların betimsel analizine dayandığından, değerlendirmeler araştırmacının görsel okuma ve yorumlama yaklaşımıyla sınırlı kalmıştır. Bu bağlamda bulgular, genellenebilirlik iddiası taşımaktan öte derinlemesine kültürel çözümleme sunmayı amaçlamaktadır.

3. BULGULAR

Bu bölümde, Neşet Ertaş'a ait filatelik materyallerin görsel özellikleri ve kültürel temsilleri analiz edilmiştir.

Balkan Journal of Music and Art
June 2026 Volume 8 Issue 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388

Şekil 1: "Neşet Ertaş" anma pulu 45 x 45 mm, (Yazarın kişisel arşivinden taratılmıştır)

Şekil 1'de 25.09.2022 tarihinde "Neşet Ertaş" başlığıyla yılının 22. serisi olarak dolaşıma çıkarılan 7,50 TL bedelli ikili anma pullarından biri yer almaktadır. El çizimi esas alınarak dijital baskı yöntemiyle üretilen pulların basım adedi 100.000 olup tasarımı Hakan Arslan tarafından gerçekleşmiştir. Serideki pullar aynı zamanda Neşet Ertaş anısına hazırlanan portföye de eklenmiştir.[14] Kare formda tasarlanan pulun ana görselini, Neşet Ertaş'ın alınsal olarak betimlenmiş portresi oluştururken arka planda Anadolu bozkırını çağrıştıran açık tonlu yüzeyler ile geleneksel kilim desenine ait bir parça yer almaktadır. Bu unsur, sanatçının halk kültürü ve Orta Anadolu coğrafyasıyla kurduğu bağa filatelik düzlemde görsel bir gönderme yapmaktadır. Sol kısımda dikey yerleşimli kırmızı renkli Neşet Ertaş ibaresi pul yüzeyinde dikkat çekici bir tipografik vurgu oluşturmaktadır. Üst kısımdaki düz ve okunaklı Türkiye Cumhuriyeti ifadesi ise sanatçının kişisel imgesi ile pulun resmi kimliğini aynı düzlemde buluşturmakta ve bilinçli bir karşıtlık oluşturmaktadır. Buna göre resmî tipografi, pulun devlet belgesi niteliğini pekiştirirken el yazısı karakterindeki ifade, sanatçının halk ozanı kimliğini ve sözlü kültüre dayalı üretimini simgelemektedir.

[14] Pul Emisyon Tanıtım Kartları, *Pul Emisyon Tanıtım Kâğıtları ve Özel Gün, Özel Tarih Damgalı Zarflar,* Değerli Kâğıtlar Daire Başkanlığı, Ankara, 2022.

Balkan Müzik ve Sanat Dergisi
Haziran 2026 Cilt 8 Sayı 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388

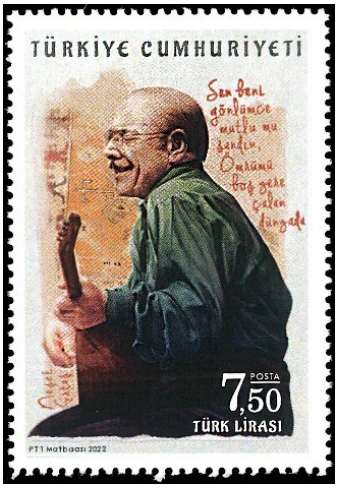

Şekil 2. "Neşet Ertaş" anma pulu 36 x 52 mm, (Yazarın kişisel arşivinden taratılmıştır)

Şekil 2'de 25.09.2022 tarihinde "Neşet Ertaş" başlığıyla yayınlanan 7,50 TL bedelli ikili anma pullarından diğeri yer almaktadır. Dikey formda tasarlanan pulun ana görselini, Neşet Ertaş'ın saz çalarken sola dönük olduğu bir profili oluştururken arka planda yine Anadolu bozkırını çağrıştıran sıcak toprak tonları ve silik kilim desenleri yer almaktadır. Bu sayede figür-zemin ilişkisi yumuşak bir geçişle sağlanmış ve sanatçının elinde tuttuğu bağlama anlatının merkezi unsuru hâline gelmiştir. Bu tercih, Neşet Ertaş'ı yalnızca bir yüz ya da ikon olarak değil, icracı kimliğiyle temsil edilen filatelik bir anlatı sunmaktadır. Pul yüzeyinde, sanatçının sözlerinden alıntılanan el yazısı karakterinde kırmızı renkli bir metin yer alırken üst kısımda sanatçının kişisel imgesi ile pulun resmî kimliğini aynı düzlemde buluşturan Türkiye Cumhuriyeti ifadesi görülmektedir. Sanatçının dizlerinin hemen üstünde ise dikey yerleşimli bir el yazısı anlamsal açıdan kompozisyona dâhil edilmiştir. Sanatçının ad ve soyadına atıfta buluna bu tipografik ifade, tasarımı daha hikâyeci bir düzleme taşımaktadır. Böylece seri yalnızca Neşet Ertaş'ın halk ozanı kimliğini ve sözlü kültüre dayalı üretim geleneğini anmakla kalmayıp onun sanatsal pratiğini ve kültürel mirasını belgeleyen tematik bir anlatıya dönüşmektedir.

Balkan Journal of Music and Art
June 2026 Volume 8 Issue 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388

Şekil 3. "Neşet Ertaş" seri numaralı anma pulu 70 x 58 mm, (Yazarın kişisel arşivinden taratılmıştır)

Şekil 3'te 25.09.2022 tarihinde "Neşet Ertaş" başlığıyla satışa sunulan, 150,00 TL bedelli portföyde yer alan seri numaralı anma blok pullardan birine yer verilmiştir. El çizimi esas alınarak PTT Matbaası-Ankara adresinde dijital baskı yöntemiyle üretilen pulların basım adedi 5.000 olup tasarımı Hakan Arslan tarafından gerçekleşmiştir.[15] Sekizgen formda tasarlanan pulun ana görselini, Neşet Ertaş'ın müzik icra ederken çekilmiş bir profili oluşturmaktadır. Arka planda yer alan Anadolu bozkırı, yalnızca fiziksel bir çevre olarak değil aynı zamanda duygusal bir mekân olarak betimlenen tozlu bir atmosfer sunmaktadır. Silik dağ silsilesi, mekânı netleştirmekten öte sanatçının ruh hâlini yansıtan bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Ufka doğru yayılan boşluk yalnızlık, keder ve sabır duygularını güçlendirirken marjlardaki fırça izleri yaşanmışlık duygusunu pekiştirmektedir. Sanatçının bedeni ile uzun saplı sazı arasında kurduğu organik bağ, sanatçı kimliği ile müzik arasındaki ayrılmaz bütünlüğü göstermektedir. Buradaki figür ise bireysel bir portreden çok Anadolu insanının ortak hafızasını temsil eden simgesel bir anlatıya dönüşmektedir. Sanatçının yüzündeki çizgiler ve sakin duruşu, söz ve sabırla harmanlanmış bir yaşamı ima ederken yatay yerleşimli el yazısı, Anadolu'nun sözlü kültürünü sessiz bir ağıt niteliğinde yansıtmaktadır.

[15] Pul Emisyon Tanıtım Kartları, *a.g.e.*

Balkan Müzik ve Sanat Dergisi
Haziran 2026 Cilt 8 Sayı 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388

Şekil 4. "Neşet Ertaş" seri numaralı anma pulu 70 x 58 mm, (Yazarın kişisel arşivinden taratılmıştır)

Şekil 4'te 25.09.2022 tarihinde "Neşet Ertaş" başlığıyla portföy içerisinde satışa sunulan seri numaralı anma blok pullardan diğerine yer verilmiştir. Sekizgen formda tasarlanan pulun ana görselini, Neşet Ertaş'ın saz çalarken çekilmiş genç bir profili oluşturmaktadır. Arka planda yer alan eskitilmiş kilim deseni tekil bir mekân betimlemesi sunmak yerine, kolektif kültürel belleğe gönderme yapan çok katmanlı bir anlatı sunmaktadır. Figürün enstrümanı diyagonal bir eksende tutması, kompozisyonu durağan bir portre anlayışından uzaklaştırarak görsele ritim ve hareket duygusu katmaktadır. Kompozisyona uygulanan perforaj, pulu bloktan ayıran estetik bir sınır oluşturmakta ve figürü ikonik bir temsil düzeyine taşımaktadır. Doku kullanımında belirginleşen eskitilmiş kâğıt etkisi, halk kültürünün zamansız ve süreklilik gösteren doğasını çağrıştırarak geleneksel ve çağdaş üretim biçimleri arasında gerilimi güçlendirmektedir. Sazın doğal yüzeyi ve arka plandaki soyut motifler, doğallık kavramının ardındaki karmaşık ilişkiyi görünür kılmaktadır. Haritayı andıran motif ve el yazısını çağrıştıran ifadeler ise müziği bireysel bir icra olmaktan öteye taşıyarak sözlü kültür ve usta-çırak geleneğiyle ilişkilendirmektedir. Ayrıca arka fonda akrep ve suyolu motifleri görülmektedir. Buradaki akrep motifi tehlikeye karşı korunmayı simgelerken suyolu motifi, hayatın kaynağını ve arınmayı temsil ederek kompozisyona anlam katmaktadır. Son olarak figürün giydiği resmî kıyafetler, sanatçının bireysel kimliğini aşarak onu toplumsal bellekte konumlandıran önemli bir aktöre dönüştürmektedir.

Balkan Journal of Music and Art
June 2026 Volume 8 Issue 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388

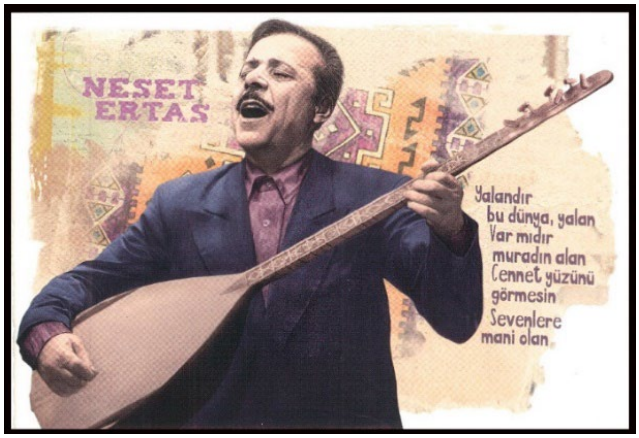

Şekil 5. "Neşet Ertaş" bedelsiz posta kartı (Yazarın kişisel arşivinden taratılmıştır)

Şekil 5'te 25.09.2022 tarihinde "Neşet Ertaş" başlığıyla satışa sunulan, 150,00 TL bedelli portföyde yer alan bedelsiz posta kartlarından birine yer verilmiştir. El çizimi esas alınarak PTT Matbaası-Ankara adresinde dijital baskı yöntemiyle üretilen posta kartlarının tasarımı Hakan Arslan tarafından gerçekleşmiştir.[16] Yatay formda tasarlanan posta kartının ana görselini, Neşet Ertaş'ın müzik icra ederken çekilen orta yaşlı bir profili oluşturmaktadır. Bu görsel, figürü icra anı içerisinde ele alarak müziği performatif bir eylem olarak merkeze yerleştirmektedir. Figürün ağzının açık oluşu ve arkaya doğru yaslanması, sesin fiziksel bir dışavurumu olarak yansırken, bağlamanın diyagonal konumu, kompozisyona dinamik bir akış kazandırmaktadır. Bu yönüyle görsel, portre geleneğinden çok anlatı ve performans odaklı bir temsil anlayışına yaklaşmaktadır. Doku ve yüzey kullanımında yer alan eskitilmiş kâğıt etkisi belirgin olup bu etki halk müziğinin tarihsel derinliği ve sözlü kültür içerisindeki dolaşımına gönderme yapmaktadır. Arka plandaki geometrik ve geleneksel kilim motifleri, figürün bireysel varlığını aşarak onu kültürel sürekliliğin parçası hâline getirmektedir. Ağırlıklı olarak toprak ve pastel tonlardan oluşan renk paleti Anadolu coğrafyasının doğallığını çağrıştırmaktadır. Figürün üzerindeki koyu renkli giysi ise arka planda kontrollü bir karşıtlık kurarak sanatçının yüz ifadesini ve çaldığı enstrümanı öne çıkarmaktadır. Görsel alana dâhil edilen metinsel unsurlar söz ve müziğin birlikteliğine işaret ederken, yatay yerleşimli el yazısı halk söyleyişine ve doğrudanlığa vurgu yapmaktadır.

[16] Pul Emisyon Tanıtım Kartları, *a.g.e.*

Balkan Müzik ve Sanat Dergisi
Haziran 2026 Cilt 8 Sayı 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388

Şekil 6. "Neşet Ertaş" bedelsiz posta kartı (Yazarın kişisel arşivinden taratılmıştır)

Şekil 6'da 25.09.2022 tarihinde "Neşet Ertaş" başlığıyla portföy içerisinde satışa sunulan bedelsiz posta kartlarından bir diğerine yer verilmiştir. Yatay formda tasarlanan posta kartının ana görselini, Neşet Ertaş'ın müzik icra ederken çekilen olgun bir profili oluşturmaktadır. Üççeyrek açıyla kurgulanan figür, doğrudan temsil yerine süreç, deneyim ve yaş faktörüyle ilişkilendirilmektedir. Sanatçının bağlamaya yönelen bakışı, müziğin izleyiciye dönük bir performanstan ziyade kendisiyle kurduğu sessiz ilişkiyi öne çıkarmaktadır. Arka fondaki kilim motifleri, belirli bir mekândan çok kültürel belleği çağrıştıran yönüyle zamansız bir zemin oluşturmaktadır. Yatay yerleşimli el yazısının kırmızı tonda sunulması sözün duygusal ve şiirsel ağırlığını görünür kılarken yeşil ve bej ağırlıklı arka plan sanatçının olgunluk dönemine işaret etmektedir.

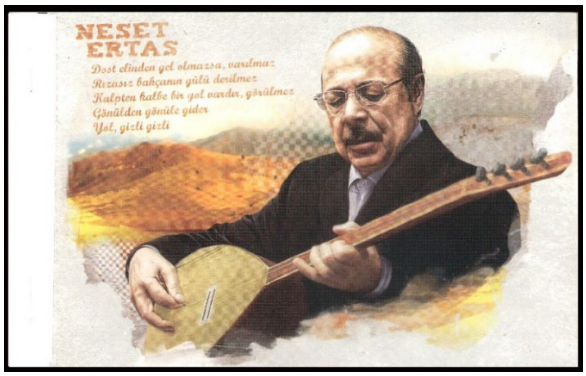

Şekil 7. "Neşet Ertaş" bedelsiz posta kartı (Yazarın kişisel arşivinden taratılmıştır)

Balkan Journal of Music and Art
June 2026 Volume 8 Issue 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388

Şekil 7'de 25.09.2022 tarihinde "Neşet Ertaş" başlığıyla portföy içerisinde satışa sunulan bedelsiz posta kartlarından bir diğerine yer verilmiştir. Yatay formda tasarlanan posta kartının ana görselini, Neşet Ertaş'ın müzik icra ederken çekilen ileri yaşlardaki bir profili oluşturmaktadır. Bu görsel sanatçının icrasını bedensel bir performanstan çok birikim ve içselleştirme süreciyle deneyimlediğini göstermektedir. Figürün aşağı yönelen bakışı ve bağlamayla kurduğu yakın temas, müziğin düşünsel ve duygusal derinliğini vurgulamaktadır. Arka fonda kullanılan toprak tonları ve soyut peyzaj etkisi Anadolu coğrafyasına göndermede bulunurken yatay yerleşimli el yazısının sağlamlığı ve güveni temsil eden sıcak turuncu ve kahverengi tonları da sözün şiirsel ve duygusal ağırlığını desteklemektedir. Sanatçının çaldığı sazın ahşap dokusu ve yataya yakın konumu ise ustalığın gösterişten uzak, sessiz bir süreklilikle ele alındığını düşündürmektedir. Bu bağlamda görsel, sanatçının bakış açısı, duruşu, yaşı ve tipografilerde kullanılan renk tercihi arasında kurduğu dengeli ilişkiyle halk müziğini zaman, deneyim ve kültürel bellek ekseninde yoğun ve özlü bir görsel anlatıya dönüştürmektedir.

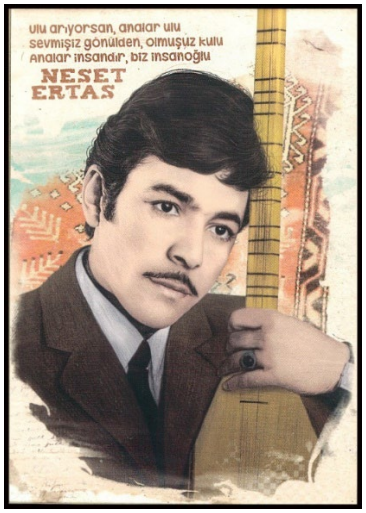

Şekil 8. "Neşet Ertaş" bedelsiz posta kartı (Yazarın kişisel arşivinden taratılmıştır)

Şekil 8'de 25.09.2022 tarihinde "Neşet Ertaş" başlığıyla portföy içerisinde satışa sunulan bedelsiz posta kartlarından bir diğerine yer verilmiştir. Dikey formda tasarlanan posta kartının ana görselini, Neşet Ertaş'ın genç bir profili oluşturmaktadır. Sanatçının gençlik yıllarına ait olan bu görsel, icra anının fiziksel dinamizminden ziyade duygusal ve düşünsel bir duruşu öne çıkarmaktadır. Figürün

Balkan Müzik ve Sanat Dergisi
Haziran 2026 Cilt 8 Sayı 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388
aşağıya yönelen bakışı, içe dönük, kırılgan ve arayışta olan bir hassasiyet duygusu üretirken göğsüne yasladığı enstrüman, performans aracı olmanın ötesinde sanatçı kimliğiyle bütünleşmiş bir anlam taşıyıcısı işlevi görmektedir. Saz bu sayede, Neşet Ertaş'ın iç dünyasıyla kurduğu sessiz diyaloğun görsel bir karşılığına dönüşmekte ve böylece kompozisyonun anlatı gücünün derinleşmesine katkı sağlamaktadır. Renk paletindeki pastel ve yumuşak tonlar görselin genelinde nostaljik ve dingin bir atmosfer oluştururken dikey olarak konumlandırılan saz, kompozisyona denge kazandırmaktadır. Arka fondaki geleneksel doku ile ebediliği simgeleyen hayat ağacı motifi, figür ile kültürel bellek arasındaki anlamlı ilişkiye işaret ederken üst kısma konumlandırılan tipografi, sözün düşünsel ve simgesel ağırlığını pekiştirmektedir.

Şekil 9. "Neşet Ertaş" ilk gün zarfı 350 x 240 mm, (Yazarın kişisel arşivinden taratılmıştır)

Şekil 9'da 25.09.2022 tarihinde "Neşet Ertaş" başlığıyla dolaşıma çıkarılan 22,50 TL bedelli ilk gün zarfı yer almaktadır. El çizimi esas alınarak dijital baskı yöntemiyle üretilen filatelik zarflar, satış tarihinde içeriğe uygun olarak hazırlanan filatelik bir damgayla damgalanarak satışa sunulmuştur.[17] Tasarımı Hakan Arslan tarafından gerçekleştirilen zarflardan 5.000 âdeti, Neşet Ertaş anısına hazırlanan portföyün içerisine de eklenmiştir.[18] Yatay formda tasarlanan ilk gün zarfının sağ üst kısmında Neşet Ertaş başlığıyla yayınlanan ikili anma pulları yer alırken,

[17] Pulhane "*Neşet Ertaş"*, https://www.pulhane.com/KatalogSayfalari/k202222.html (25.09.2022).
[18] Pul Emisyon Tanıtım Kartları, *a.g.e*.

Balkan Journal of Music and Art
June 2026 Volume 8 Issue 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388
görselin soldaki ana kompozisyonunu Neşet Ertaş'ın neşeli ve dingin ifadesiyle betimlenen illüstrasyonu oluşturmaktadır. Bu görsel, sanatçıyı yalnızca bir müzik ustası olarak değil, Anadolu kültürünün taşıyıcısı ve temsilcisi olarak konumlandırmaktadır. Anadolu kadınının gücünü, üretkenliği ve bereketi simgeleyen eli belinde motifi, figürün arkasında "ben buradayım" diyen sessiz bir özgüveni simgeleyerek metinsel ifade ve Neşet Ertaş tipografisiyle birlikte güçlü bir görsel bütünlük oluşturmaktadır. Dolaylı olarak Anadolu kadınına gönderme yapan bu bütünlük, saz ile birlikte düşünüldüğünde sanatçının sözünü köklerinden kopmadan, geleneğe yaslanarak sürdürdüğünü göstermektedir. Pullar, ilk gün damgası ve Kırşehir vurgusu, halktan gelen sesin resmî belleğe kaydedilerek zamana mühürlendiğini gösterirken, illüstrasyon ve el yazısı detayları içtenliği ve sözlü kültür geleneğini yansıtmaktadır.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Neşet Ertaş başlığıyla yayınlanan ikili serisi birlikte değerlendirildiğinde, iki pul arasında bilinçli bir anlatı bütünlüğü kurulduğu görülmektedir. İlk pulda Neşet Ertaş anıtsal ve simgesel bir portre olarak ele alınırken, ikinci pulda sanatçı yaşayan, üreten ve icra eden bir figür olarak temsil edilmektedir. Bu yaklaşım, filatelik tasarımlarda sıkça rastlanan "statik portre-dinamik eylem" karşıtlığının başarılı bir örneğini oluşturmaktadır.

Filatelik tasarımlar, Neşet Ertaş'ı hem bireysel bir sanatçı hem de Anadolu kültürünün taşıyıcısı olarak konumlandırmaktadır. Bu bağlamda anma pulları, statik ve simgesel portreler aracılığıyla sanatçının kimliğini ve anıtsallığını öne çıkarırken, seri numaralı blok pullar ise performans hâlindeki ritim, hareket ve icra eylemini vurgulamaktadır. Bedelsiz posta kartları sanatçının farklı yaş ve dönemlerini temsil ederken, ilk gün zarfı toplumsal ve kültürel simgeselliğiyle daha çok statik bir anlatı sunmaktadır. El yazısı karakterindeki tipografi ve resmî ifadelerin karşıtlığı ise halk ozanı kimliği ile devlet belgesi olma niteliğini eş zamanlı olarak görünür kılmaktadır.

Filatelik materyallerde yer alan akrep, hayat ağacı, suyolu ve kilim motifleri gibi simgeler hem bireysel performansı hem de kolektif kültürel belleği temsil eden simgesel unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu motifler, sanatçının Anadolu coğrafyasıyla kurduğu güçlü bağı figür-zemin ilişkisi üzerinden pekiştirmekte; sözlü kültür, usta-çırak geleneği ve halk müziği pratiğini görsel bir anlatıya dönüştürmektedir. Böylece tasarımlar, statik portre ile dinamik performansı bütünleştirerek çok katmanlı bir anlatı sunmaktadır.

Bulgular, filatelik tasarımların Neşet Ertaş'ı hem anıtsal bir portre hem de performans odaklı bir eylem figürü olarak temsil edildiğini ortaya koymaktadır.

Balkan Müzik ve Sanat Dergisi
Haziran 2026 Cilt 8 Sayı 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388
Anma pulları ve seri numaralı blok pullarda, sanatçının Anadolu coğrafyası ve halk kültürüyle kurduğu bağ figür-zemin ilişkisi, motifler, renk kullanımı ve kompozisyon aracılığıyla yansıtılmaktadır. Bedelsiz posta kartları ve ilk gün zarfında ise Neşet Ertaş'ın yaşamının farklı dönemlerine ait portre ve icra sahneleri kullanılarak halk müziği pratiği görsel bir anlatıya dönüştürülmüştür.

Tipografi ve renk kullanımı, tasarımlarda önemli bir simgesel düzlem sunmaktadır. Bu bağlamda resmî tipografi, devlet belleğini ve kurumsal temsili simgelerken; el yazısı karakterindeki metinler, sanatçının halk ozanı kimliğini ve sözlü kültüre dayalı üretimini görünür kılmaktadır. Pul ve posta kartlarında yer alan motifler ise kültürel anlamlar ve simgesel göndermeler aracılığıyla tasarımlara çok katmanlı bir anlam yapısı kazandırmaktadır. Bu yönüyle söz konusu tasarımlar, kültür belleğin ve sözlü kültürün sürekliliğini destekleyen görsel araçlar olarak işlev görmektedir.

Dolayısıyla, Neşet Ertaş başlığıyla yayımlanan filatelik materyaller, sanatçıyı yalnızca müzikal kimliği üzerinden değil, Anadolu kültürünün taşıyıcısı, temsilcisi ve kolektif kültürün simgesel bir figürü olarak konumlandırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Gelecek çalışmalarda, filatelik materyaller aracılığıyla temsil edilen diğer halk ozanları ve kültürel figürlerin karşılaştırmalı olarak incelenmesi, görsel temsil ve kültürel bellek ilişkisini daha geniş bir çerçevede ele alma olanağı sunabilir. Ayrıca izleyici algısına dayalı nitel ya da nicel çalışmalar, filatelik tasarımların toplumsal bellekteki karşılığını değerlendirmeye katkı sağlayabilir. Uluslararası filatelik örneklerle yapılacak karşılaştırmalar ise kültürel temsillerin evrensel ve yerel boyutlarını görünür kılabilir.

KAYNAKÇA

ASSMANN, Jan, *Kültürel Bellek*, Çev. Ayşe Tekin, 1. Baskı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2001.

BEKKİ, Salahaddin-DEMİRBAŞ, Dicle, "Neşet Ertaş Bibliyografyasına Ek (Eylül 2017-Nisan 2023)", *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, Cilt 11, Sayı 35, 2023, s. 1051-1063. https://doi.org/10.33692/avrasyad.1291494

CHILD, Jack, *Miniature Messages: The Semiotics and Politics of Latin American Postage Stamps*, 1st Edition, Duke University Press, Durham 2008.

HALL, Stuart, *Representation Cultural Representations and Signifying Practices*, 1st Edition, Sage Publications, London 1997.

HARRISON, Rodney, *Heritage*, 1 st Edition, Routledge, London and New York 2013.

Balkan Journal of Music and Art
June 2026 Volume 8 Issue 1 (27-44)
DOI: 10.47956/bmsd.1866388

KURUBAŞ, Burak, *Üstadlar Harmanında Bağlamanın İcra Serüveni,* Ed. Mehmet Gönül-Sinan Haşhaş, 1. Baskı, Efe Akademi Yayınları, İstanbul 2021.

MIRZOEFF, Nicholas, *An Introduction to Visual Culture*, 1st Edition, Routledge, London and New York 1999.

NORA, Pierre, "Between Memory and History: Les Lieux de Mémoire", *Representations*, Vol 26, 1989, s. 7-24. https://doi.org/10.2307/2928520

ONG, Walter, J, *Sözlü ve Yazılı Kültür Sözün Teknolojileşmesi*, Çev. Sema Postacıoğlu Banon, 5. Baskı, Metis Yayınları, İstanbul 2014.

ÖZENÇ, Orhan, Efe, (Ed.), *Dertli Yoldaş,* 1. Baskı, Kronoloji Yayınları, İstanbul 2023.

PUL EMİSYON TANITIM KARTLARI, *Pul Emisyon Tanıtım Kâğıtları ve Özel Gün, Özel Tarih Damgalı Zarflar,* Değerli Kâğıtlar Daire Başkanlığı, Ankara 2022.

SCOTT, David, "Semiotics and Ideology in Mixed Messages: The Postage Stamp",*The Pictured Word*, Brill, Leiden 1997, s. 301-313. https://doi.org/10.1163/9789004648272_023

TOKEL, Bayram Bilge, "*Ertaş, Neşet (1938-2012) Halk Türküleri Sanatçısı"*, TDV İslâm Ansiklopedisi, 2020, s. 420-421.

YILDIRIM, Ali-ŞİMŞEK, Hasan, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri,* 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2011.

İnternet Kaynakları

Pulhane "*Neşet Ertaş"*, https://www.pulhane.com/KatalogSayfalari/k202222.html (25.09.2022).

ETİK: Bu makale, araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI VE FİNANSAL KATKI BEYANI: Çalışmamın tarafsızlığı ile ilgili bilinmesi gereken bir mali katkı veya diğer çıkar çatışma ihtimali (potansiyeli) ve ilişki alanı yoktur.